

INTERVJU Mr. sc. Andrej Plenković, predsjednik Hrvatske demokratske zajednice i potpredsjednik Odbora za vanjske poslove Europskog parlamenta

BiH treba nadogradnju Daytonu i federaliziranje s tri ravnopravna naroda

Preuzeo sam odgovornost predsjednika HDZ-a s jasnim ciljem transformacije i vraćanja političke vjerodostojnosti stranci u rekordno kratkom roku

Zoran Krešić
bih@vecernji.net
MOSTAR

Izbori u Hrvatskoj, referendum i lokalni izbori u BiH. Vrijeme političkih turbulencija. Novi predsjednik HDZ-a Andrej Plenković, koji je dugo godina bio potpredsjednik Odbora za vanjske poslove Europskog parlamenta i izravno sudjelovao u odlukama vezanim uz BiH, ističe kako su BiH i ovdašnji Hrvati strateško pitanje te najavljuje snažnu potporu u ostvarenju jednakopravnosti toga naroda i europskoj perspektivi zemlje.

Organiziranje referenduma u RS-u kojim bi se građanima Republike Srpske omogućilo osporavanje odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o obilježavanju 9. siječnja kao Dana RS-a izazvalo je nove političke napetosti. Kako gledate na tu situaciju?

- Referendum u RS-u 25. rujna prijetnja je suverenosti i cjelovitosti BiH koju odlučno odbacujem i osuđujem. Ona je već dovela do destabilizacije prilika u zemlji, jačanja tenzija i skretanja političke pozornosti s puno važnijih pitanja kao što su političke, gospodarske i socijalne reforme ključne za daljnji napredak BiH na putu europske integracije. Odluka o raspisivanju referenduma jasan je pokazatelj da vodstvo Republike Srpske ne poštuje pravosudne institucije BiH, a time ni Daytonski mirovni sporazum. Nesumnjivo je da su u pitanje dovedeni mir i stabilnost cijelog susjedstva jer nije isključeno da će referendum u rujnu poslužiti kao uvertira za

referendum o odcjepljenju RS-a. Ključno je da međunarodna zajednica u BiH na čelu s visokim predstavnikom Inzkom poduzme sve kako bi se spriječila daljnja erozija političkih prilika u BiH. Hrvatska će sa svoje strane pažljivo pratiti razvoj događaja i učiniti sve da i u ovim okolnostima zaštiti prava hrvatskog naroda. Zato sam danas ovdje da u razgovoru s predstavnicima Hrvata vidim što u aktualnim okolnostima zajedno možemo učiniti.

U posljednje vrijeme čak se prijeti ratom, novim sukobima.

Nedavno je Srbija otvoreno stala iza RS-a poručujući da neće dopustiti ponavljanje zločina nad Srbima, a Rusija je poduprla referendum, Turska stalno poručuje Bošnjacima da su njihova braća koju će braniti. Hrvati se često osjećaju usamljenima, a Zagreb nije toliko energičan prema su Hrvati u najlošijoj poziciji u državi, nadglasani, minorizirani?!

- Prava Hrvata i opstojnost cijele Bosne i Hercegovine strateški je vanjskopolitičko pitanje broj jedan za Hrvatsku. Zato je provedba tog

referenduma za nas apsolutno neprihvatljiva. Kao predsjednik HDZ-a itekako sam svjestan da ni nakon 20 godina provedbe Daytonskog sporazuma hrvatski, kao jedan od tri konstitutivna naroda, u BiH ne živi u ravnopravnom položaju. I dalje nemaju utjecaj na političke odluke u zemlji u onoj mjeri u kojoj bi trebali imati. Na to je u pismu visokom predstavniku za BiH Inzku jasno upozorio hrvatski član Predsjedništva BiH Dragan Čović. Posljedica svega je veliko nezadovoljstvo i sve manji broj Hrvata u oba entiteta u BiH, o čemu svjedoče podaci iz popisa stanovništva. U okviru Europskog parlamenta, zajedno s kolegama iz HDZ-a, zato sam se i toliko čvrsto zalagao za europski put BiH koji jedini jamči koheziju i teritorijalnu cjelovitost te stabilnost i gospodarski razvoj zemlje. Proces europske integracije najbolja je prilika za rješavanje krupnih pitanja poput ustavne reforme, uspostave funkcionalnih državnih institucija i provedbe strukturnih reformi na svim razinama. Hrvatska će na tom putu ostati najveći i najvjerniji saveznik BiH, a ja vas uvjeravam ću na čelu buduće hrvatske Vlade jednako angažirano kao i u Europskom parlamentu, državnički i odgovorno, zastupati jednakopravnost Hrvata u BiH i njezinu europsku budućnost.

Kako u tome kontekstu komentirate istup predsjednika SDP-a Zorana Milanovića koji je "procurio" u javnost da je BiH "shit od države"?

- Riječ je o uvredljivoj i politički nepismenoj izjavi. Nedostojno je osobe koja je bila na čelu hrvatske Vlade. Ova izjava šteti odnosima između dvije države, a posebno interesima Hrvata u Bosni i Hercegovini. Umjesto ovakvih sramotnih izjava čelnika SDP-a, za mene, kao lidera HDZ-a, BiH je vanjskopolitički prioritet broj jedan. Hrvatski narod

POLOŽAJ HRVATA

Čović je upozorio na neravnopravni položaj, Hrvatska će pomoći da se to promijeni u procesu EU integracija

POMOĆ HRVATSKE EU integracije

Milanovićeva izjava o BiH šteti interesima Hrvata u Bosni i Hercegovini

Hrvatska će zaštititi bh. Hrvate ako dođe do referenduma u RS-u

sigurno će prepoznati razliku između diletantske vanjske politike Zorana Milanovića i ozbiljne i vjerodostojne politike koju ću ja predvoditi.

Možda je Milanović iznio pregrub opis, ali BiH nije ozbiljna država, čak i najmanje krize otkrivaju velike tektonske pukotine. Kako dalje, ovako očito ne može?

- Bosna i Hercegovina ima brojne probleme i to nije tajna, ali to ne može i ne smije, osobito na razini najviših političkih predstavnika, biti razlog za vrijeđanje i govor koji je primjereniji nekoj krčmi, a koristi ga čelnik oporbe. Europska BiH je strateško pitanje za Hrvatsku i u odnosima s njom moramo biti afirmativni, a ne destruktivni. Kao potpredsjednik Odbora za vanjske poslove Europskog parlamenta, kontinuirano podržavam napore za europskim integracijama BiH i apeliram na sve kolege kako bi BiH ostala visoko na listi prioriteta EU. Bosni i Hercegovini sada je, uz političku stabilnost i smirivanje tenzija, nužan nastavak rada na provedbi Reformske agende koja predviđa opsežnu listu promjena u ekonomskom, poreznom i administrativnom sustavu te jačanje vladavine prava i borbe protiv korupcije. Partneri iz EU nakon silnog lobiranja nas hrvatskih zastupnika ukazali su povjerenje vlastima u BiH i sada traže odgovorno is-

punjenje obećanih reformi. Najavljeni referendum u Republici Srpskoj održao bi se u rujnu kada se u Bruxellesu očekuje početak rasprave o mandatu koje Vijeće treba dati Europskoj komisiji kako bi administraciji BiH uputila upitnik. Stoga se ne smije dogoditi da bilo tko više opstruira strateški cilj BiH da postane dio europske obitelji. Apeliram stoga na sve aktere da u prvi plan stave interes opstojnosti i razvoja Bosne i Hercegovine.

Kako gledate na ustavnu reformu BiH što se nameće kao jedno od rješenja?

- Podsjetio bih da sam s kolegama u prosincu u Bruxellesu organizirao konferenciju "Europska budućnost BiH - 20 godina nakon Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma" koja je okupila ključne međunarodne aktere. Tada smo poslali jasnu poruku potpore BiH koja je i dovela do podnošenja zahtjeva za članstvo u EU, ali i poruku da je vrijeme za nadogradnju Daytonskog okvira. BiH mora postati funkcionalna država, uz osiguranje pune ravnopravnosti sva tri konstitutivna naroda te građana. Za to je nužna ustavna reforma koja će se temeljiti na načelima federalizma, decentralizacije, supsidijarnosti i legitimnog predstavljanja, kao što naglašavaju i rezolucije Europskog parlamenta. Promjenu ustava neće provesti nitko izvana za BiH, već je to odgovornost svih političkih aktera u zemlji koji moraju gledati prema naprijed. Prioritet je preobrazba BiH u modernu i učinkovitu državu koja će biti spremna postati članicom EU.

Poseban problem su, kao što se u posljednje vrijeme ističe, političke optužnice koje se u BiH podižu protiv hrvatskih branitelja, gotovo sve odreda imaju kvalifikaciju "zajednički zločinački pothvat" po uzoru na nepravomoćnu presudu iz Haaga u slučaju "šestorke" u Haagu. Što ćete, ako dođete na čelo hrvatske Vlade, učiniti po tome pitanju?

- Sustavno podizanje optužnica protiv hrvatskih branitelja koje u opisu inkriminiranog kaznenog djela sadržajem sugeriraju postojanje udruženog zločinačkog pothvata i agresiju Republike Hrvatske prema Bosni i Hercegovini potpuno je neprihvatljivo. Sasvim je jasno da one imaju konkretne političke konotacije i da u bitnom slijede pogrešne teze nepravomoćne prvostupanjske presude šestorici bosanskohercegovačkih Hrvata. U značajnom dijelu one iskrivljuju povijesne činjenice, ali također imaju kao posredni učinak zastrašivanje i napuštanje BiH hrvatskih branitelja i njihovih obitelji koji sumnjaju na mogući kazneni progon. Stoga smatram da je potrebna snažna politička reakcija kako bi se spriječila zloupotreba pravosudnog sustava. Treba, prije svega, jasno odbaciti sve pokušaje nametanja kolektivne odgovornosti, pokrenuti otvoreni dijalog te ozbiljno razmotriti postojeće modele pravosudne suradnje ako pravosudna tijela BiH nastave inzistirati na politiziranim političko-pravnim kvalifikacijama.

Dana 17. srpnja postali ste predsjednik HDZ-a, a pred vama su već parlamentarni izbori. Koji su vaši glavni ciljevi?

- Preuzeo sam odgovornost predsjednika HDZ-a s jasnim ciljem transformacije i vraćanja političke vjerodostojnosti stranci u rekordno kratkom roku. Već nakon nekoliko tjedana HDZ je konsolidiran i s kvalitetnim izbornim programom i kandidatima spremni smo osvojiti većinsku potporu birača na izborima, a to potvrđuju i sve ankete. U trećem desetljeću neovisnosti Hrvatske želim da HDZ bude stranka okrenuta budućnosti, koja ima jasno i konzistentno stajalište o našoj prošlosti, a prioritetno skrbi o kvalitetnijem standardu života naših ljudi te projicira političku stabilnost. Realizirat ćemo novi koncept razvoja gospodarstva utemeljenoga na poticajnom poslovnom okruženju u kojemu je privatni sektor nositelj ekonom-

Uvjeren sam kako će HDZ ponovno osvojiti sva tri zastupnička mandata u XI. jedinici

Referendum u Republici Srpskoj je prijetnja suverenosti i cjelovitosti BiH

Referendumom se opstruira strateški cilj BiH da postane dio europske obitelji

skog razvoja, vodeći računa o kršćanskom načelu solidarnosti i skrbi za svakog čovjeka. Jedan od prioriteta bit će snažna povezanost domovinske Hrvatske s našim iseljeništvom i dijelovima hrvatskog naroda izvan RH, koje smatramo dijelom istog hrvatskog nacionalnog tijela.

Kakva su vaša očekivanja u XI. izbornoj jedinici?

- Na listi u XI. izbornoj jedinici, koju predvodi predsjednik Glavnog vijeća Hrvatskog narodnog sabora BiH Božo Ljubić, okupili smo veliki broj vjerodostojnih predstavnika Hrvata iz različitih zemalja. Našim sunarodnjacima iz BiH visokom mjestima na listi osigurali smo odgovarajuću zastupljenost u Hrvatskom saboru, dok smo o kandidatima iz BiH odlučili na temelju prijedloga naših prijatelja iz BiH. Uvjeren sam kako će HDZ ponovno osvojiti sva tri zastupnička mandata u XI. jedinici koja će učvrstiti našu izbornu pobjedu. Važno je da svi Hrvati u BiH prepoznaju da je HDZ jedina politička opcija u Hrvatskoj koja trajno i sustavno skrbi o njihovim pravima, zastupljenosti i boljoj povezanosti s maticom. Žao mi je što su naši državljani izvan Hrvatske ograničeni glasovati samo u gradovima gdje su sjedišta diplomatskih misija i konzularnih ureda, što je bila ucjena Zorana Milanovića i SDP-a pri izmjeni Ustava 2010. za nastavak pregovora s EU. Buduća HDZ-ova Vlada radit će na tome da se takvo nepravedno stanje promijeni. ●